

ЛІТАРАТУРА і МАСТАЦТВА

ОРГАН СЯЮЗА СОВЕЦКІХ ПІСЬМЕНІКАУ БЕЛАРУСІ І КІРАЎНІЦТВА ПА СПРАВАХ МАСТАЦТВА ПРЫ СОВЕЦЕ МІНІСТРАУ БССР

№ 1 (596)

Субота, 4 студзеня 1947 года.

Цана 50 кал.

ВЯЛІКІ СТАЛІН — ПЕРШЫ КАНДЫДАТ У ДЭПУТАТЫ ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА БССР

Сталінская выбарчая акруга гор. Мінска

Іосіф Вісарыёнавіч СТАЛІН

ВЫЛУЧАНЫ КАНДЫДАТАМ У ДЭПУТАТЫ ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА БССР НА СХОДЗЕ КАЛЕКТЫВА СТАНКАБУДАЎНІЧАГА ЗАВОДА ІМЯ КІРАВА

У механа-аборачным цаху станкабудавнічага завода імя Кірава адбыўся агульны сход рабочых, інжынераў, тэхнікаў і служачых, прысвечаны вылучэнню кандыдатаў у дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР. Сход адкрыў старшыня заводскага камітэта тав. Корань.

Паводле прапановы кавалера тав. Лагоўкі сход пад бурны воплескі выбірае ганаровы прэзідыум у складзе Палітбюро ЦК ВКП(б) на чале з таварышам Сталіным.

Слова ўзяў майстра кавальскага цэха тав. Ціханяў.

— Калектыву нашага завода, — сказаў ён, — вылаў вялікі гонар вылучыць кандыдатаў у дэпутаты Вярхоўнага Савета Беларускай ССР. Мы павінны выбраць лепшых людзей нашай краіны. Самы родны, самы блізкі чалавек для беларускага народа — Іосіф Вісарыёнавіч Сталін. З імем Сталіна звязана шчасце беларускага народа. Я прапаную вылучыць кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Савета Беларускай ССР мудрага правадзіра і палкаводца таварыша Сталіна.

З яркімі прамовамі, прасякнутымі любоўю да Радзімы, гонарам за наш народ, за нашу Сталінскую Канстытуцыю, за самую пераможную ў свеце савецкую дэмакратыю выступілі таксама начальнік інструментальнага цэха тав. Лямперт, кантрольны майстра тав. Верамонька, шліфвальшчыца тав. Пілютовіч, токар тав. Германовіч, рэсточык тав. Пугач, майстра мадэльнага цэха тав. Патроўскі, інжынер тав. Нахмановіч і іншыя.

Сход адзінадушна прыняў наступную пастанову:

1. Вылучыць кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР па Сталінскай выбарчай акрузе № 2 гор. Мінска тав. Сталіна Іосіфа Вісарыёнавіча.

2. Прасці таварыша Сталіна Іосіфа Вісарыёнавіча даць сваю згоду балатыравацца ў дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР па Сталінскай выбарчай акрузе № 2 гор. Мінска.

3. Вялікім натхненнем сход паслаў прывітаную тэлеграму правадзіру народаў Савецкага Саюза Вялікаму Сталіну.

На сходзе былі выбраны дэлегаты на перадавыбарную акруговую нараду.

Аўтазаводская выбарчая акруга гор. Мінска

Іосіф Вісарыёнавіч СТАЛІН Вячаслаў Міхайлавіч МОЛАТАЎ Панцеляймон Кандрацэвіч ПАНАМАРЭНКА

ВЫЛУЧАНЫ КАНДЫДАТАМІ У ДЭПУТАТЫ ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА БССР НА СХОДЗЕ КАЛЕКТЫВА МІНСКАГА ТРАКТАРНАГА ЗАВОДА

Да 5 гадзін дня ў святочна ўпрыгожаны клуб Мінскага трактарнага завода сабралася каля 1000 чалавек.

Сход, прысвечаны вылучэнню кандыдатаў у дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР, адкрыў старшыня заўкома тав. Чэрваню. Пад бурны апладысменты выбіраецца ганаровы прэзідыум у складзе Палітбюро ЦК ВКП(б) на чале з вялікім Сталіным. Першым біраў слова дырэктар завода тав. Рэшацыя.

— Сёння, — гаворыць ён, — у жыцці нашага маладога калектыва радаснае свята. Мы ажыццяўляем наша вялікае права вылучыць народных пасланцоў у Вярхоўны Савет Беларускай ССР. Я прапаную вылучыць нашым першым кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР творцу самай дэмакратычнай у свеце Канстытуцыі, лепшага сябра савецкага народа Іосіфа Вісарыёнавіча Сталіна.

Прапанову прамойм прысутныя сустракаюць аваяцый. Па залі разносіцца моцнае «ура!» у гонар таварыша Сталіна.

Слова біраў намеснік сакратара партарганізацыі завода тав. Кагія.

— Я вылучыў кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР вернага падпечніка таварыша Сталіна, намесніка Старшыні Савета Міністраў ССР і Міністра Замежных Спраў Савецкага Саюза Вячаслава Міхайлавіча Молатава.

Вячаслаў Міхайлавіч Молатаў аддаў многа сіл для ўмацавання нашай дзяржавы. Ён — нястомны аборачна прынцыпаў савецкай дыпламатыі, змагар за справу міра і блізкасці. Будзем прасці таварыша Молатава даць сваю згоду балатыравацца па Аўтазаводскай выбарчай акрузе гор. Мінска.

Выступіўшы партарг інструментальнага цэха тав. Ачапоўскі, майстра тав. Сімычэў, нарыёршчык тав. Івашкі, механік тав. Бесарабчук гарача падтрымалі кандыдатуры таварышоў Сталіна і Молатава.

— Ва ўрачысты дзень святаў, — гаворыць партарг ЦК КП(б) па трактарным заводзе тав. Лубенікаў, — я прапаную вылучыць кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР кіраўніка беларускіх большавікоў, Старшыню Савета Міністраў Беларускай ССР Панцеляймона Кандрацэвіча Панамарэнку. У гадзі сталінскіх пяцігодкаў тав. Панамарэнка нястомна кіраваў сацыялістычным будаўніцтвам у Савецкай Беларусі. У цяжкія гадзі Вялікай Айчыннай вайны тав. Панамарэнка кіраваў партызанскіх барацьбой супроць нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

Калектыву завода заўсёды адчувае большавіцкія клопаты і дапамогу тав. Панамарэнкі ў справе будаўніцтва першага ў Савецкай Беларусі трактарнага завода і паліцэння матэрыяльна-бытовых умоў рабочых.

Адзіна за другім на трыбуну ўзыходзіць начальнік цэха тав. Целякіў, малады інжынер-электрык тав. Сіняева, бригадёр тав. Шатроў, майстра тав. Старчак і іншыя. Усе яны адзінадушна падтрымалі прапанову тав. Лубенікава аб вылучэнні кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР тав. Панамарэнку П. К.

Сход адзінадушна пастанаўіў:

1. Вылучыць кандыдатамі ў дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР па Аўтазаводскай выбарчай акрузе таварышоў І. В. Сталіна, В. М. Молатава і П. К. Панамарэнку.

2. Прасці таварышоў Сталіна, Молатава і Панамарэнку даць згоду балатыравацца ў дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР па Аўтазаводскай выбарчай акрузе № 12.

Сход выбраў прадстаўнікоў на акруговую перадавыбарную нараду Аўтазаводскай выбарчай акругі.

Бабруйская-Ленінская выбарчая акруга

ІОСИФ ВИСАРИОНОВИЧ СТАЛИН, ВЯЧЕСЛАВ МИХАЙЛАВИЧ МОЛАТАУ, КЛИМЕНТ ЕФРЕМОВИЧ ВАРШЫЛАУ, АНДРЕЙ АЛКСАНДРОВИЧ ЖДАНАУ, ЛАЗАР МАЙСЕВИЧ КАГАНОВИЧ, НИКОЛАЙ ВАСИЛЬЕВИЧ КИСЕЛЕУ

ВЫЛУЧАНЫ КАНДЫДАТАМІ У ДЭПУТАТЫ ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА БССР НА СХОДЗЕ КАЛЕКТЫВА БАБРУЙСКАГА ЛЕСАКАМБІНАТА

Адбыўся многалюдны сход рабочых і служачых Бабруйскага лесакаміна, прысвечаны вылучэнню кандыдатаў у дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР.

Бурным, доўга не змаўкальным воплескам сустралі прысутныя прапанову сакратара партарганізацыі лесакаміна тав. Велічэў. Бурным і энтузіячным кандыдатамі ў дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР усімі любімага правадзіра народаў Іосіфа Вісарыёнавіча Сталіна, таварышоў Молатава, Варашылава, Жданава, Кагановіча.

Выступіўшы агульным лаша стыханікаў

фанернага цэха тав. Апенак прапанавалі вылучыць кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР другога сакратара Цэнтральнага Камітэта большавікоў Беларускай ССР тав. Кіселева Нікалая Васільевіча.

— Тав. Кіселеў, — гаворыць тав. Апенак, — верны сын нашай большавіцкай партыі. Ён многа зрабіў для аднаўлення і развіцця прамысловасці, сельскай гаспадаркі і культуры нашай рэспублікі.

Прапанову тав. Апенак адзінадушна падтрымалі т. т. Харашун, Соркія, Барыся, Землянухіна і іншыя.

Магілёўская чыгуначная выбарчая акруга

ІОСИФ ВИСАРИОНОВИЧ СТАЛИН, ЛАЗАР МАЙСЕВИЧ КАГАНОВИЧ, ВЛАДИМИР НИКОЛАЕВИЧ МАЛИН

ВЫЛУЧАНЫ КАНДЫДАТАМІ У ДЭПУТАТЫ ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА БССР НА СХОДЗЕ ЧЫГУНАЧНАГА МАГІЛЕЎСКАГА ЧЫГУНАЧНАГА ВУЗЛА

2 студзеня ў дзень станцыі Магілёў адбыўся шматлюдны перадавыбарны сход, прысвечаны вылучэнню кандыдатаў у дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР. Прысутнічала 518 чалавек.

Першым узяў слова намеснік начальніка дзёна М. Н. Шахаў.

— Савецкі народ пад кіраўніцтвам вялікага Сталіна атрымаў поўную перамогу над фашыскай Германіяй і імперыялістычнай Японіяй і цяпер з поспехам працуе над аднаўленьнем разбуранай вайной гаспадаркі. Да гэтай перамогі над ворагам нас прывёў вялікі Сталін. Я прапаную вылучыць кандыдатамі ў дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР любімага правадзіра народаў Іосіфа Вісарыёнавіча Сталіна і яго блізкага саўдзельніка таварыша Л. М. Кагановіча.

Раздаюцца бурны, доўга не змаўкальным апладысменты, вожкі «ура!».

Затым слова ўзяў старышні слесар-інструментальшчык тав. Г. Е. Мітэльбаў.

— Я, — сказаў ён, — прапаную вылучыць кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР сакратара ЦК КП(б) Беларускай ВЛКСМ тав. Нікіфаравіча.

Прапанову т. т. Шахава і Мітэльбава падтрымалі слесар-інструментальшчык тав. Фёдароў, майстра тав. Сокалоў і сакратар партыянага бюро тав. Галушкоў.

Сход адзінадушна пастанаўіў: вылучыць ад Магілёўскай чыгуначнай выбарчай акругі № 229 кандыдатамі ў дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР І. В. Сталіна, Л. М. Кагановіча і В. Н. Малина і прасці іх даць сваю згоду балатыравацца па Магілёўскай чыгуначнай выбарчай акрузе № 229.

Віцебская-Настрычніцкая выбарчая акруга

ІОСИФ ВИСАРИОНОВИЧ СТАЛИН, АНДРЕЙ АЛКСАНДРОВИЧ ЖДАНАУ

ВЫЛУЧАНЫ КАНДЫДАТАМІ У ДЭПУТАТЫ ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА БССР НА СХОДЗЕ РАБОЧЫХ, СЛУЖАЧЫХ І ІНЖЫНЕРНА-ТЕХНІЧНЫХ РАБОТНІКАУ ЗАВОДА ВАТЧЫННЫХ СТАНКАУ

20 год тэатра імя Якуба Коласа

Грамадскасць Савецкай Беларусі адзначае 20-гадовы юбілей аднаго з лепшых тэатральных калектываў нашай рэспублікі — Беларускага Дзяржаўнага драматычнага тэатра імя Якуба Коласа.

З'яўленне гэтага тэатра і рост яго — вынік Ленінска-сталінскай нацыянальнай палітыкі, якая забяспечыла ўсебаковае развіццё культуры беларускага народа. Амаль 25 гадоў таму назад у Маскве сабраліся ўдзельнікі самадзейных тэатральных гуртоў — юнакі і дзяўчаты, маладыя акторы ўжо існаваўшага Першага Беларускага тэатра з тым, каб вучыцца на прафесіянальных актараў. Гасцінна прыняла маладых пасланцоў Беларусі сталіца нашай Радзімы — Масква. Лепшыя майстры такіх сусветна вядомых тэатраў, як Маскоўскі Мастацкі Акадэмічны тэатр, Малы тэатр, узяліся за выхаванне нашай тэатральнай моладзі. І яны дасягнулі вялікіх поспехаў. Тэатральная студыя была выхаваная ў адліжных тэатральных прыпынках, яе студыя ўзялі свой агульна-культурны ўзровень.

У 1926 годзе студыя арганізуецца ў Дзяржаўны Беларуска драматычны тэатр і прыязджае ў Беларусь. Тут пачынаецца кінуца творчае жыццё, поўнае радасных поспехаў і асобных няўдач. Тэатр прайшоў складаны шлях барацьбы супроць ніцыяналістаў і прадстаўнікоў фармалістычнай школы, якія імкнуліся скіраваць яго з правільнага шляху. Пад кіраўніцтвам

партыі, пры дапамозе савецкай грамадскасці, ён перамог свае памылкі і пайшоў па шляху сацыялістычнага рэалізму. Ужо да Вялікай Айчыннай вайны ім быў створаны цэлы рад высока-дзейных і мастацка-поўнаценных твораў. Тэатр імя Якуба Коласа першы сярод беларускіх тэатраў узяўся за адказную справу ўзаслаблення на сцэне вобразаў правадзіроў нашай Радзімы: Леніна, Сталіна, Орджанікідзе. Выключнае значэнне для росту тэатра мела драматургія народнага паэта Беларусі Якуба Коласа, чыё імя і носіць тэатр.

Вайна застала тэатр у Петравадзку, дзе ён з поспехам паказаў свае новыя пастаўкі.

Тэатр вярнуўся на сваю базу — у Віцебск, а затым эвакуіраваўся ў глыб краіны і працаваў у гарадах Уральску і Арэхава-Зуева.

Па-бражку быў сустраць вялікім рускім народам беларускі тэатральны калектыв. Ён карыстаўся выключным поспехам сярод рускіх глядачоў. Яму былі створаны належныя ўмовы для работы.

Асабліва цёплая дружба ўстанавілася паміж Беларуска тэатрам і рабочымі буйнейшага індустрыйнага цэнтру Маскоўскай вобласці — горада Арэхава-Зуева. Кожны спектакль ператараўся ў сапраўднае свята, кожнага актара паасобку ведалі і любілі арэхавазуючыя.

Усё гэта з'явілася вынікам вялікай дружбы народаў нашай краіны, выхаванай Леніным і Сталіным.

Беларускі Дзяржаўны драматычны тэатр імя Якуба Коласа цяпер энтузіячна працуе ў Віцебску. Ён вярнуўся туды з энтузіязам, як толькі год быў вызвалены ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Там у Віцебску налічвалася толькі некалькі сот жыхароў, на 90% ён быў разбураны. Тэатральны будынак адсутнічаў. Але нішто не спыніла актараў тэатра імя Якуба Коласа — верных патрыотаў Радзімы.

Не глядзячы на цяжкасці, яны адразу прыступілі да работы. Пры дапамозе партыі і савецкіх арганізацый аднавілі невялікі клуб і пачалі ставіць спектаклі. І праз зусім вянзачны час тэатр стаў месцам, куды прыходзілі гаражане і нават калгаснікі вакольных вёсак. Тэатр імя Якуба Коласа заваяваў сапраўды вялікі аўтарытэт сярод глядача, яго любіць не толькі ў Віцебску, але ва ўсіх кутках Беларусі, дзе не толькі Беларусі; і ва Уральску, і ў Арэхава-Зуева, і ў Карэла-Фінскай ССР, і ў Маскве, дзе ён гастраліраваў. Яго любіць за выдатны актёрскі калектыв, з'яўлены адзінай школай, за таленавітую ігру такіх майстроў, як Малчанаў, Ільінін, Сяргейчык, Звездачотаў і інш.

За спектакль «Несцерка» работнікамі тэатра была прысуджана Сталінская прэмія першай ступені.

Аднак, у рабоце тэатра за апошні час былі і значныя хібы. Рэпертуар тэатра быў засмечаным нізкапробнымі, бездзейнымі п'есамі. Пастаўкі былі пераважна з выключна высока-інтэлектуальнага характару.

самі. Пастаўка ЦК ВКП(б) «Аб рэпертуары драматычнага тэатраў і мерах па яго палашэнню» паставіла перад усім нашым тэатральным мастацтвам складаны творчыя задачы.

Тэатру імя Якуба Коласа трэба больш настойліва змагацца за высока-дзейны рэпертуар, яшчэ вышэй узяць патрабавальнасць да якасці прымаемых да пастаўкі п'ес, змагацца з заняўствам асобных актараў, з іх імкненнем супроцьстаяць сілзе ўсяму калектыву. Не інтарэсы асобных актараў павінны быць галоўнымі пры выбары таварышаў у п'есы, а запатрабаваныя народа. Залішня «малыфічысць» пры афармленні некаторых класічных п'ес не гэта таксама лічыць дадатным фактам у рабоце тэатра. Аднак, мы не сумняваемся, што таленавіты калектыв тэатра імя Якуба Коласа назаўвацца гэтых хібаў. Есць ужо ўсе адзнакі таго, што ён пільна перабудоўвае сваю работу ў адпаведнасці з указаннямі ЦК. Ён ачысціў свой рэпертуар ад нізкапробных п'ес, ён паставіў ужо новую савецкую п'есу «Далёка ад Сталінграда». Спядаемся хутка ўбачыць на яго сцэне высока-інтэлектуальны творчы калектыв савецкіх пісьмемнікаў.

Пажадаем жа тэатру імя Якуба Коласа творчых поспехаў у выкананні вышэйказанай задачы, пастаўленай перад савецкім тэатральным мастацтвам, задачы выхавання народа ў духу камунізму.

Аўтазаводская выбарчая акруга гор. Мінска

І. В. СТАЛІН, В. М. МОЛАТАУ, А. А. ЖДАНАУ, К. Е. ВАРШЫЛАУ, А. І. МІКАЯН, Л. П. БЕРЫЯ, А. А. АНДРЭУ, Л. М. КАГАНОВИЧ, Н. С. ХРУШЧОУ, Г. М. МАЛЯНКОУ, Н. А. ВАЗНЯСЕНКІ, Н. М. ШВЕРНІК, Н. А. БУЛГАНІН, А. Н. КАСЫГІН І П. К. ПАНАМАРЭНКА

ВЫЛУЧАНЫ КАНДЫДАТАМІ У ДЭПУТАТЫ ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА БССР НА СХОДЗЕ РАБОЧЫХ, ІНЖЫНЕРАУ І СЛУЖАЧЫХ МІНСКАГА АУТАМАБІЛЬНАГА ЗАВОДА

Агульны сход пад бурны аваяцмы прыняў прывітаную ліст Генералісіму Савецкага Саюза таварышу Сталіну. Калектыв аўтазавода ў сваім лісце запэўніў любімага

правадзіра, што задача пачаць у 1948 годзе выпуск аўтамабіляў — будзе выкананая ва ўстаноўленыя ўрадам тэрміны.

Гомельская-Сталінская выбарчая акруга

ІОСИФ ВИСАРИОНОВИЧ СТАЛИН, ВЯЧЕСЛАВ МИХАЙЛАВИЧ МОЛАТАУ, АНДРЕЙ АЛКСАНДРОВИЧ ЖДАНАУ, ЛАЗАР МАЙСЕВИЧ КАГАНОВИЧ

ВЫЛУЧАНЫ КАНДЫДАТАМІ У ДЭПУТАТЫ ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА БССР НА СХОДЗЕ КАЛЕКТЫВА ВАРАВОЗНАГА АДДЗЯЛЕННЯ СТАНЦЫІ ГОМЕЛЬ

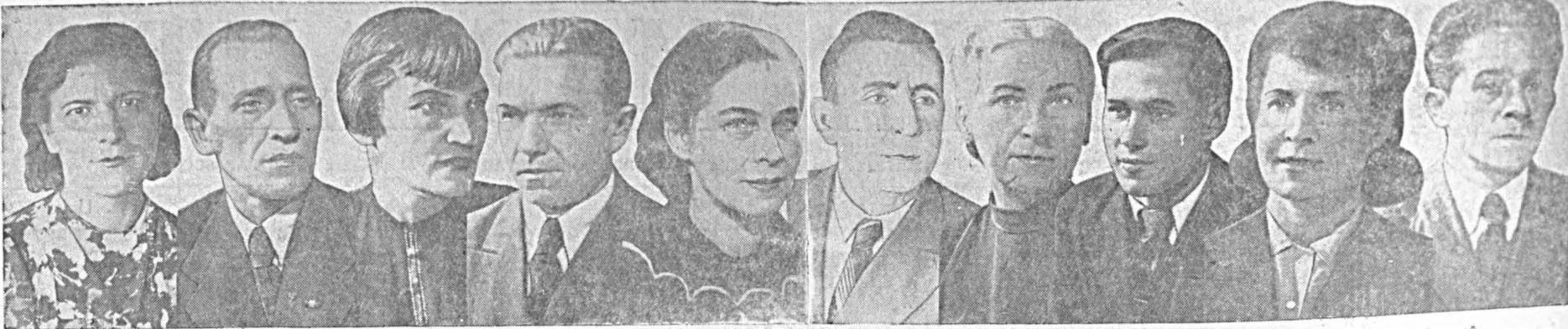
Мазырская гарадская выбарчая акруга

АНАСТАС ІВАНОВИЧ МІКАЯН

ВЫЛУЧАНЫ КАНДЫДАТАМ У ДЭПУТАТЫ ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА БССР НА СХОДЗЕ КАЛЕКТЫВА МАЗЫРСКАГА ДЗЯРЖАЎНАГА ЭЛЕКТРАСТАНЦЫІ

Артсты Беларускага Дзяржаўнага драматычнага тэатра імя Якуба Коласа. На адмыку: народныя артсты БССР, лаўрэаты Сталінскай прэміі П. Малчанаў, А. Ільінін, Ц. Сяргейчык, нар. арт. БССР М. Звездачотаў, засл. дзеян мастацтва БССР, лаўрэат Сталінскай прэміі Н. Лойтар, заслужаныя артсты БССР М. Бялінская, М. Міцкевіч, Я. Радзілоўская, С. Скальскі, А. Шалег, А. Трус.

Артсты Беларускага Дзяржаўнага драматычнага тэатра імя Якуба Коласа. На адмыку: Я. Лагоўская, І. Матусевіч, Л. Мазалеўская, І. Тупік, Л. Гепнер, Э. Валікі, Т. Бандарчык, Ф. Шмакаў, Я. Глебаўская, Н. Фадзееў.

ВОБРАЗ ПРАВАДЫРА

Паўла Сцяпанавіча Малчанаву заўсёды цікавілі ў мастацтве істотна-важныя праблемы. Ён шураецца дробных пачуццяў. Арыст прывыкаў гаварыць са сцэны поўным голасам. Малчанаву разумее, што тэатр—арна ідэйнай барацьбы супроць усяго варожага нашаму народу, арна барацьбы за свабоднае прагрэсіўнае поглядаў на жыццё.

Арыст праз вобразы сваіх герояў выступае ў ролі строгага судзі ўсяго хібнага ў грамадстве, выступае палкім прапагандыстам сацыялістычнай ідэалогіі і сацыялістычнай маралі.

Да ролі Леніна Малчанав прыйшоў не толькі праз цыкл значных вобразаў савецкіх людзей, якія яму давялося сыграць у тэатры імя Я. Коласа, але і праз доўгія гады дапытлівых творчых пошукаў і роздуму. Філасофскі і псіхалагічны ключ да вобраза арыста знайшоў у сталінскіх выказваннях аб Леніне, у якіх вызначаны галоўныя рысы аблічча правадыра, мысленніка і чалавека. Глыбіня і яснасць сталінскіх думак аб Вязіміру Ільчы напоўнілі сэрца арыста высокім натхненнем, далі яму дакладны ідэйны і мастацкі кірунак у яго адказнай творчай працы.

Значную дапамогу аказалі арысту і ўспаміны М. Горкага аб вялікім правадыру, у якіх надзвычай выразна вырысавалася вобраз Леніна, «як чалавека велізарнай энергіі, волі да жыцця, увагі, чуласці, як чалавека вялікага жыццёвага напору і разам з тым простага, непасрэднага, сардэчнага».

Малчанав шукаў шляхі спалучэння ў сцэнічным вобразе высокіх якасцяў, уласцівых Леніну, — геніяльнага розуму, вялікага сэрца, выключнай сімпласіі.

Поруа ў себавым аналізам унутраных якасцяў ленынскага характару, арыст чула і тактоўна шукае вонкавыя рысы вобраза

правадыра, яго манеру гутаркі, гэта, хады, імкнучыся да стварэння жывога мастацкага характару.

Малчанав жадаў як мага паўней увасобіць вобраз Ільчы на сцэне. Дапытлівы розум, талент і тэмперамент арыста дапамаглі дасягнуць многа ў вырашэнні гэтай складанай задачы.

У спектаклі «Чалавек з ружом» добра выяўлена энергічнасць думкі Леніна, пазытыўнасць яго мары аб чудаўной будучыні савецкіх людзей і выключная зольнасць Вязіміра Ільчы ўважліва слухаць простага чалавека і пераконваць яго. У гутарцы, якую вядуць Ленін-Малчанав і Шадрын-Звездачотаў, мы бачым Леніна — правадыра і простага, прывабнага чалавека.

Арыст выяўляе сардэчнасць Леніна ў час яго кароткай тэлефоннай гутаркі са Сталіным. Мы адчуваем зніжальную гіронію ў сістэме дыялогу Леніна з менавітакімі. Малчанав дасягнуў аднасці ўнутранага і знешняга аблічча вобраза Вязіміра Ільчы, дзякуючы зольнасці бачыць вядучае, асноўнае. Багатая тэатральная культура і бездакорны мастацкі густ вызначылі самы буйны поспех арыста ў яго творчым жыцці. У спектаклі «Крэмлёўскія куранты» П. Малчанав яшчэ глыбей раскрывае велічыню вобраза Леніна. Гледзячы яшчэ выразней адчулі ў сцэнічным вобразе ленынскага «карылена парыў у будучыню», запамілі магутнасць думкі правадыра, яго рамантычнасць.

Жыццёвы вобраз Леніна тут у Малчанаве стаў яшчэ больш поўнай і непасрэднай.

Паўла Сцяпанавічу Малчанаву ўдалося ўвасобіць на беларускай сцэне многія істотныя рысы вобраза геніяльнага правадыра чалавечтва Вязіміра Ільчы Леніна. У гэтым яго заслуга перад савецкім мастацтвам.

М. МОДЭЛЬ.

Выхаванне акторскіх кадраў

У 1926 годзе, пасля сканчэння студыі ў Маскве, мы прыехалі ў Віцебск. Маладыя, поўныя надзей, уступалі мы ў жыццё.

Мінула 20 год. Вялікі і цікавы шлях прайшоў наш тэатр. І ўсё гэты час мы адчувалі бацькоўскія клопаты партыі і ўрада.

І вось юбілей тэатра. За 20 год з ліку зольных студыйнаў вырасталі выдатныя акторы: народныя і заслужаныя артысты рэспублікі, лаўрэаты Сталінскай прэміі.

Праўда, за гэты час тэатр «траціў» шмат сваіх таварышоў. Загінулі маладыя таленавітыя акторы, нашы дарагія прыяцелі Катывіч і Чайкоўскі.

Цяпер нас, старых работнікаў тэатра, засталася 14 чалавек. Але мы не забываем аб змене. У студыі тэатра цяпер вучацца і выхоўваюцца 14 будучых актораў.

Мы старанна імкнемся перадаць моладзі свае веды, вопыт, усё тое лепшае, што набылі за гады творчай работы.

Студыя існуе другі год. Цяпер студыйцы прыступілі да работы над п'есай «Старыя сябры» Л. Малогіна.

У 1948 годзе спадзяемся выпусціць групу маладых актораў, якія папоўняць наш калектыў.

Л. МАЗАЛЕЎСКАЯ, артыстка Беларускага Дзяржаўнага драматычнага тэатра імя Якуба Коласа.

У ролі фальклорнага героя

На прасцэніум выбег чалавек, апрануты па-сялянску: вышываная кашуля, у лапцях, на галаве магерка. Ён узбуджаны. Заўважыўшы публіку ў залі, спыніўся. Прывітаўся. Гэта быў Несцерка—галоўны герой з аднайменнай п'есы Віт. Вольскага. Ён гаворыць, што ішоў на хутар, каб зарабіць, але шляхціч папрасіў яго дапамагчы выцягнуць кабылу з балота. Дапамогчы яму, Несцерка адраваў кабыле хвост, Шляхціч паграбіваў, каб ён заплаціў за гэта, а калі не, дык—да судзі. Не жадаючы мець цеганіна, Несцерка ўбёк. Але яго напактала новая бяда. Скокнуўшы з моста, Несцерка трапіла не на зямлю, а на плечы жанчыны. Такім чынам ён пакрыўдзіў двух шляхцічаў, якія цяпер і даганяюць яго. Усё гэтыя характэрныя для вобраза Несцеркі прыгоды, аб якіх глядач даведваецца з маналога, сказанага перад заслонай, ёсць сведчанне таго, што мы маем справу не з героем рэалістычнай п'есы, а з героем беларускіх народных казак, са своеасабытым прыгодніка-казачным персанажам.

Таму і выканаўца гэтага лірыка-камедыйнага вобраза арыст А. Ільскі ў экспанзіі сваёй ролі надае вобразу характэрныя пачаткі па-народнаму дасціпнага, дабрадушна-хітрага героя, які спачувае працоўным людзям. Сацыяльнае тэндэнцыйнае спектра дараз-ж абавяраецца. Несцерка, як прадэставіць працоўнаму сялянству, спачувае такім, як ён сам. Таму і бярэцца дапамагчы Юрасю і Насці ў іх каханні. Дзякуючы сваёй дасціпнасці і вынаходлівасці Несцерка хітра ашуквае пана. У сцэне кірмаша арыст вызначыў асноўную тэмту сваёй ролі — супрацьстаяненне разумных людзей з народа фанабрыстыям і самазадаволеным шляхціцам.

У пачатку драматычнай інтрыгі, выканаўца асцярожна вядзе ролу па лініі знешняга драматызма, аздабляючы яе лёгкім гумарам. Арыст макка праводзіць гэтыя сцэны, як бы паказваючы, што персанаж яшчэ не набраўся смеласці. Арыст тут пачаў майстэрскую выкарыстоўвае выразную міміку і жартуны тэкст.

Асабліва запамінацца слоўны турнір у трэцім акце, калі пан Барановскі хоча атрымаць сядло, заказанае Несцерку, (якое ён нават і не думаў рабіць). Тут арыст удалося паказаць разумную перавагу гэтага простага чалавека над напычлівым панам. На кожную недарэчную выдумку пана Несцерка адказвае дасціпнымі і мудрымі жартамі. Пан загадаў, каб Несцерка падстраўліў паветра. Той згаджаецца пры ўмове, калі яму зарадзяць ружо вядой. Добра гучаць дасціпныя жарты пра нітку, з якой трэба шывць кашулю і пра трэску, з якой трэба зрабіць кросны. Арыст так удала

вядзе ролу, што пачынае верыць, што такі герой можа пераканаць і прывабіць кожнага чалавека.

Сцэна дыспута на гэтых, базі, адна з найбольш асаблівасці вобраза вымагаюць ад актора спалучэння дасканалыга разумення слова, выразнасці гэта, мімікі, экспрэсіўнага руху.

Надзвычай камедыйная сцэна ў спектаклі—гэта даволі дасціпнае вытлумачэнне дыспута на гэтых: «... ты мне хацеў адным пальцам адно вока выкалоць, а я табе двама пальцамі абодвы; ты пагражаў мяне на шпібеліцу пацягнуць, а я табе адказаў: трыса! Раней я цябе ў зямлю заганію! Тады ты заклаваў і намерыўся мяне па шпэць ударыць, але я адказаў, што раней табе ўсе зубы павывіваю. Тады, братка, ты спа-лохаўся і адступіўся».

Нідзе гэст і слова так арганічна не зліліся, як у гэтай сцэне, у выніку чаго паводзіны героя сталі яшчэ больш жыццёвымі.

Больш метафізічна шоста сцэна. Тут арыст імкнецца завяршыць канфіліт з шыкаром. І ён не без поспеху гэта праводзіць.

Народная мудрасць жартаўніка, які так багата ведае прыказкі і бацька пазірае на жыццё, узвышае вобраз, абагуляе яго, робіць тыповым.

Арыст А. Ільскі знаходзіць лірычныя фарбы тады, калі ён звяртаецца да блізкага чалавека (Юрася, Насці і іншых сялянскіх персанажаў). Што датычыцца адносін з шыкаром, дык яны паказаны ў сатырычным плане.

Не гледзячы на тое, што вобраз Несцеркі камедыйны, арыст, аднак, знаходзіць і драматычныя сітуацыі для таго, каб паказаць цяжкасці барацьбы, ці складанасць абставін.

У стварэнні тыповага вобраза Ільскі выкарыстаў усё вопыт сваёй творчай практыкі. Таму невыпадкава, што і ў Маскве, і ў Петразаводску, і ў Уралску, і ў іншых гарадах Савецкага Саюза, дзе паказваўся спектакль, усюды гэты вобраз ка-рыстаўся поспехам.

Партыя і ўрад высока ацанілі работу майстроў Беларускага Дзяржаўнага драматычнага тэатра імя Якуба Коласа, і ў прызнанні выканаўцаў асноўныя ролі ў спектаклі «Несцерка», надаўшы ім годнасць Сталінскай лаўрэатаў.

А. Ільскі—артыст значнай культуры, які знаходзіцца ў росквіце творчых сіл, і трэба спадзявацца, што ён яшчэ не раз парадзе нас сваімі творчымі поспехамі і ў першую чаргу—стварэннем цікавых вобразаў са-васных савецкіх людзей.

А. ЕСАКОВ.

МУЗЫКА Ў ТЭАТРА

Музыка ў тэатры з'яўляецца адным з важных кампанентаў спектакля. Савецкі глядач любіць і разумее музыку і ставіцца да яе з вялікай патрабавальнасцю.

Тэатральныя пастаноўкі ў мінулым у Беларускай вызначаліся бедным музычным афармленнем як паводле задуму, так і паводле выканання, бо далёка не ўсе тэатры мелі магчымасць карыстацца сталымі і досыць кваліфікаванымі аркестровымі сіламі.

За 20 год свайго існавання тэатр імя Якуба Коласа прайшоў вялікі творчы шлях. За гэты час ён вырастаў і выхаваў цэлы рад выдатных актораў, рэжысёраў, мастакоў і музыкантаў. Музыка ў нашым тэатры адвядзена значнае месца. Тры чвэрці ўсяго рэпертуара мае музыкальнае афармленне ў сольным, харавым і аркестровым выкананні.

Асабліва ўдалай я лічу работу па афармленню спектакляў, якія ярка адлюстравалі жыццё нашага народа («Несцерка», «Заложнікі», «У пушчах Палесся», «Над Барозай

ракой», «Вайна» і другія). У стварэнні музыкі да гэтых спектакляў прымаў удзел таленавіты беларускі кампазітар (Багатыроў, Цікоцік, Любан), работы якіх з'яўляюцца каштоўным укладам у сучасную беларускую тэатральна-музычную літаратуру.

За 24 гады майб работы ў беларускіх тэатрах мной напісана музыка да 29 пастановак, з якіх большасць адносіцца да часу прыбывання тэатра ва Уралску і Архава-Зуева ў дні Вялікай Айчыннай вайны.

Поспех гэтай музыкі шмат у чым залежыў ад нашага аркестровага ансамбля.

Я шэраў ішчэ ўспаміны, што работа нашага калектыва будзе ісці па правільнаму шляху, указваючы ў пастанове ЦК ВКП(б) у на-прамку далейшага авалодання вярчымі тэатральнага майстэрства.

Л. МАРКЕВІЧ, засл. арт. БССР.

БУДУЧЫЯ СПЕКТАКЛІ

У пачатку 1947 года тэатр імя Якуба Коласа будзе працаваць над трыма п'есамі: сучаснай, фальклорнай і класічнай.

У студзені месяцы заслужаны арыст БССР рэжысёр М. Міцкевіч пачне работу з актарами над сучаснай п'есай «На Чырвонай гарцы» напісанай маладымі беларускімі драматургамі А. Бялевічам і З. Цялесіным. Гэта будзе спектакль аб калгасе, які аднаўляецца пасля вайны. П'еса абмяркоўвалася ў калектыве тэатра і атрымала дадатную ацэнку. Праўда, аўтары зробяць спецыяльны варыянт для тэатра імя Якуба Коласа.

згодна заўвагам пастаноўшчыка і арыстаў: Афармляе спектакль мастак Я. Нікалаев.

У гэтым годзе тэатр будзе працягваць работу над фальклорнай п'есай «Машэка» Віт. Вольскага. Спектакль ставіць лаўрэат Сталінскай прэміі, заслужаны дзеяч мастацтва БССР — Н. Лойтар. Афармляе—мастак Б. Кнобкок. Гэтая легенда-п'еса апавядае пра асілка Машку, які ў далёкім мінулым змагаўся супроць прыганытальнікаў, абараняючы працоўнае сялянства.

У першай палове 1947 года будзе ажыццэўлена і пастаноўка п'есы М. Горкага «Варвары».

ШЛЯХ ТЭАТРА

Да свайго слаўнага дваццацігадовага юбілея тэатр імя Якуба Коласа прайшоў як спелы творчы калектыў, які сваімі спектаклямі зрабіў каштоўны ўклад у справу развіцця і росквіту беларускага савецкага мастацтва.

Дзякуючы клопатам партыі і ўрада, дзякуючы асаваенню лепшых рэалістычных традыцый рускага тэатральнага мастацтва, дзякуючы падпарадкаванню ўсёй сваёй творчай дзейнасці інтарэсам партыі і народа, Беларускае Дзяржаўнае тэатр імя Якуба Коласа здолее глыбока раскрыць з'явы рэалістычнасці і яе хваляючы ідэйна-філасофскія праблемы.

З 97 спектакляў, пастаўленых тэатрам за 20 год работы, больш чым у 70 спектаклях былі адлюстраваны ў сцэнічных вобразах вялікія гістарычныя падзеі Кастрычніцкай рэвалюцыі і грамадзянскай вайны жыццё савецкай грамадскай сталінскай эпохі, найбольш важныя з'явы сучаснага жыцця, думкі і імкненні савецкага народа ў дні Вялікай Айчыннай вайны. Такім чынам, тэатр імя Якуба Коласа з'яўляецца нам, як тэатр сучаснай тэм. Ім былі пастаўлены, напрыклад, такія сучасныя драматычныя творы як «Разлом» Б. Лаўрэна, «Першая конная» В. Вішнеўскага, «Байцы» Б. Рамашова, «Гібель эскадры» А. Карнейчука, «Вайна» і «У пушчах Палесся» Якуба Коласа, «Над Барозай-ракой» П. Глебкі, «Чалавек з ружом» і «Крэмлёўскія куранты» Н. Пагодзіна, «Любоў Яравая» К. Трэвія, «Ірынка» К. Чорнага, «Пагібель воўка» Э. Самуіленка, «Хлопец з нашага горада» К. Сіманова, «Фронт» А. Карнейчука, «Рускія людзі» К. Сіманова, «Нашэсце» Л. Леонава, «Праба агнём» К. Крапіва, «Заложнікі» А. Кучара, «Так і будзе» К. Сіманова, «Далёка ад Сталінграда» А. Сурава і інш.

У гэтых спектаклях савецкая рэалістычнасць паказана ў праўдзівых і хваляючых вобразах, жывых і шматгранных характарах, у ле рэвалюцыйным развіцці.

Аднак да сваіх творчых перамог тэатр прайшоў цяжкім і складаным шляхам у жорсткай барацьбе з буржуазнымі фармалістычна-эстэтычнымі і варожымі нацыяналістычнымі ўплывамі, у барацьбе за мастацтва большавіцкае, сапраўды народнае. Барацьба пачалася яшчэ ў дні прагэсторыі тэатра, у дні яго студыйнага жыцця.

У 1921 годзе ў Маскве пры тэатральным інстытуце была створана студыя, з якой у 1926 годзе і быў арганізаваны тэатр. Вялікую ролу ў выхаванні маладога творчага арганізма адыраў лепшы тэатр Савецкага Саюза—Маскоўскі Мастацкі Акадэмічны тэатр. Малы тэатр і тэатр імя Вахтангава, які толькі што арганізаваны ў той час, Студыйны глядзельніцкі спектаклі гэтых тэатраў, захапіліся бліскучым майстэрствам выдатных прафэсійна-школы рускага мастацтва Давыда, Садольскага, Маскіна, Качалова і інш. Выхаванцы на рэалістычных традыцый рускага тэатра, студыйцы вучыліся уважліва прыглядацца да жыцця, распазнаваць яго тыповыя з'явы і ў кожным сцэнічным вобразе бачыць сацыяльны характар, вучыліся глыбокаму раскрыццю новага, найбольш праўдзіваму сцэнічнаму увасабленню хваляючых ідэй сучаснасці. Але праўдзівы, усебаковы паказ новага жыцця, новых сацыялістычных адносін паміж людзьмі, паказ гераічных спраў будаўніцкай сацыялізма—усё гэта супярэчыла інтарэсам ворагаў народа, нацыяналістам, якія былі тады ў кіраўніцтве студыі. Яны ставілі перад сабой задачу—адарваць малады калектыў ад савецкай рэалістычнасці і арыентаваць яго на буржуазны Запад. Для гэтай мэты яны спрабавалі скарыстаць уплывы буржуазна-эстэтычнага мастацтва і пачалі прышчыпляць студыйцам погляд на мастацтва, які з'яўляўся, як стаяць над грамадскімі адносинамі, над класовай барацьбой. Яны прывядалі «мастацтва для мастацтва», адцягваючы

«Далёка ад Сталінграда». На адмыку (злева направа): арт. М. Маркоўская (Вася), нар. арт. БССР, лаўрэат Сталінскай прэміі П. Малчанав (Ароў), арт. Л. Гепнер (Феціс). Фота М. Рыбіна.

маладых студыйцаў ад рэалістычнасці да некай «лізворнай мары». Каб зрабіць малады калектыў зброй сваіх класавых інтарэсаў, яны падбіралі адпаведна сваім мэтам рэпертуар. Калі-ж часам і ўключалі ў рэпертуар класічныя або сучасныя п'есы, дык трактвалі яе ў адпаведнасці з сваімі рэакцыйнымі пазіцыямі.

Так, у студыйных спектаклях «Цар Максімільян», «Сон у летнюю ноч», «Астап» і іншых свядражаў падсвядомы інтуітыўны стыхійны пачатак. У гэтых п'есах ва ўгодку сваім варожым інтарэсам кіраўнікі студыі працягвалі «тэорыю», якія скажалі гісторыю Беларусі, ізалявалі далёкае мінулае. Яны паказвалі нацыяналістычнаму інтэлігенцыю як соль зямлі і сцвярджалі, нібыта яна прывяла беларускі народ да яго сацыяльна-нацыянальнага ўздыму. У гэты час актыві зрабілі ў руках рэжысёраў матэрыялам для розных трукіў і фокусаў.

Грамадскасць Масквы жорстка раскрытыкавала спектаклі, якія былі пастаўлены пад уплывам фармалістычна-эстэтычна тэатра. У часопісе «Новы глядач» № 6 за 1926 год мы чытаем: «З педагагічнага пункту гледжання актыві тэатра паказалі сябе з самага лепшага боку, яны рытмічныя, пластычныя, мужныя, у іх шырокі плаўны гэст, пачуццёвыя, комікі смешныя, героі ўзышчыныя, і ўсе ставіцца да ігры з захапленнем і веселі. Але з ідэйнага боку трэба лічыць спектаклі студыі з'яўлялі адмоўнай. Недакладнасць, а часамі і варожасць з'яўляючы, сквіжыне гістарычнай перспектывы, адсутнасць агульнай ідэі, не кампенсуюцца тымі альбо іншымі удалымі дэталіямі. Наадварот, яны толькі падкрэслваюць банкротства цэлага. Аднак, калектыў студыі мае перад сабой вялікія

перспектывы. Студыйцы раскрылі сваё, безумоўна, цікавае творчае магчымасці, калі яны пачынуць працаваць над сучаснай п'есай, якая адлюстраввае праўду нашага жыцця».

З такім пажаданнем студыя ў 1926 годзе прыехала ў Беларусь і спектаклем «Цар Максімільян» у канцы гэтага-ж года адкрыла свой сезон у памяншаным Віцебскага гарадскога тэатра. Шкодна, прычына-напраўдлівая лінія, якую вядоў кіраўніцтва тэатра, сустракала пярэчыны і пратэст калектыва тэатра яшчэ ў студыйны перыяд. Але цяпер, стаўшы тэатрам да творы з гледжачым, нельга было больш заставацца ў загнаным коле пошукаў «лізворнай мары» і рытмічных практыкаванняў. Пачалася жорстка барацьба калектыва тэатра і грамадскасці супроць кіраўніцтва. Пастаноўкі беларускіх тэатраў выклікалі шырокае тэатральнае дыскусію, у час якой партыя і грамадскасць далі рашучы адпор варожым настроям раду тэатральных крытыкаў і работнікаў тэатра і вызначілі шляхі далейшага развіцця тэатра. Калектыў тэатра поўнасцю прыняў крытыку партыйнай і савецкай грамадскасці правільнай і заявіў, што шляхі далейшага развіцця, указаныя партыйнай і савецкай грамадскасцю, адвядваюць яго жаданням і імкненням, што жыццё краіны і савецкага народа з'яўляецца тым матэрыялам, раскрыццю якога тэатр жадае прысвяціць сваю творчую дзейнасць. Ажыццяўляючы ленынска-сталінскую нацыянальна-культурную партыю разграміла і выгнала з усіх галін эканомікі і культуры ворагаў народа—нацыяналістаў. Быў вызвален ад іх уплыву і тэатр. У яго ўнутраным жыцці адбыўся пералом. Нарэшце, актыві атрымалі магчымасць рабіць тое,

чому яны вучыліся ў лепшых майстроў сцэны. Першай ластаўкай, якая прынесла вестку аб творчай вясне тэатра, быў спектакль «Разлом» Б. Лаўрэна (рэжысёр С. Розанав, мастак Ю. Гоць), пастаўлены тэатрам у 1928 г. Спектакль «Разлом» з'явіўся творчай і ідэйнай перамогай тэатра, творчым адказам калектыва на клопаты аб ім, дапамогу і ўвагу партыі. Гэта быў першы савецкі спектакль, асноўным і сапраўдным героем якога з'явілася аб'яднаная агульнымі рэвалюцыйнымі ідэймі матроская маса. Ідэя п'есы—разлом у лагery буржуазнай інтэлігенцыі, пераход лепшай часткі яе на бок рэвалюцыі—была правільна раскрыта тэатрам. Хваляючы матэрыял п'есы аб рэвалюцыйных днях дапамог тэатру рашуча адкінуць фармалістычна-эстэтычны прыём.

У рабоце над гэтым спектаклем актыві калектыву тэатра выявілі свае зольнасці, стварыў жывыя рэалістычныя вобразы, паказаву і іх мужную праўду жыцця. Так, удзячы матэрыял глыбока-ідэйнай п'есы дапамог тэатру вызначыцца ад фармалісты і стаць на шлях рэалістычнага мастацтва. Тэатр зразумеў, што першы вялікі поспех на шляху стварэння глыбока-ідэйных і высока-мастачкіх спектакляў можна замацаваць толькі ўпартай працай над сучаснай п'есай і лепшымі творами класічнай спадчыны.

У рэпертуар тэатра ўключаліся рад сучасных актуальных п'ес: «Першая конная» В. Вішнеўскага, «Качагары» І. Гурскага, «Байцы» Б. Рамашова і інш. Сучасныя актуальныя спектаклі наблізілі тэатр да гледачка. Пастаноўка гэтых п'ес сведчыла аб тым, што тэатр замацоўвае поспехі «Разлома», што рэалістычны метад дапамагае актыві калектыву стварыць праўдзівыя вобразы, глыбокія і тыповыя. Гэта асабліва ярка паказаў спектакль «Байцы». У гэтым спектаклі тэатр праз жывыя індывідуалізаваныя вобразы пераканаўча паказаў, як людзі, што выхоўваюцца партыйнай, парываюць з мінулым і ўзя сучаснага, як характары людзей ўзбагачаюцца новымі сацыялістычнымі якасцямі. Поспехі тэатр замацаваў спектаклем «Гібель эска-

дры», бліскуча пастаўленым Г. Зубавым.

На драматычным матэрыяле п'есы А. Астроўскага «Беспасажніца», М. Горкага «Мяшчане» тэатр развіваў сваё ўмеўства ствараць глыбока псіхалагічныя, тыповыя і ў той-жа час падзеленыя індывідуальнымі рысамі вобразы, у якіх глядач адчуваў пэўны жывы характар. П'есы «Вайна» і «У пушчах Палесся» Якуба Коласа, «Ірынка» Кузьмы Чорнага і «Несцерка» В. Вольскага, «Пагібель воўка» Э. Самуіленка і «Над Барозай-ракой» П. Глебкі, «Нашэсце» Л. Леонава і «Рускія людзі» К. Сіманова дапамаглі тэатру яшчэ больш поўна авалодаць метадам сацыялістычнага рэалізма. Раскрываючы тыповыя характары ў тыповых абставінах, тэатр на матэрыяле гэтых п'ес стварыў сапраўды народныя спектаклі, у вобразе герояў увасобіў грамадскія ідэалы савецкага народа.

Працуючы над спектаклямі «Чалавек з ружом», «Крэмлёўскія куранты» Н. Пагодзіна, «Фронт» А. Карнейчука, «Заложнікі» А. Кучара, «Праба агнём» К. Крапіва, тэатр навучыўся паказваць рэалістычна не статычна, а ў рэвалюцыйным развіцці і перспектыве. У гэтых спектаклях ярка выражана ўзбурэнне і зворжэнне «сённяшнім» дні барацьба ўчарашняга і заўтрашняга—гэта значыць барацьба новага з старым.

У гэтых лепшых спектаклях тэатр ствары гераічныя характары правадыроў народа, змагароў за ўвасабленне ў жыцці найвялікшых ідэалаў сацыялізма (вобразы В. І. Леніна, І. В. Сталіна, Сяргея Орджанікідзе, Фелікса Дзяржынскага), людзей, на тэхнічных высокіх ідэйных момэнтах (Іван Шадрян—«Чалавек з ружом», Азориц—«Над Барозай-ракой», Караневіч—«Праба агнём»). Тэатр навучыўся паказваць станаўленне новых якасцяў, характараў, шовучыся адшукваць парасткі новага і характарах людзей і паказваць іх хваляючы і пераканаўча як прыклад, варты пераймання.

Тэатр, адкінуўшы чужыя ўплывы, ушоў на шлях рэалістычнага раскрыцця з'яў рэалістычнасці, дасягнуў у сваёй работы ідэйнасці і прынес Беларусі

Артысты і работнікі Беларускага Дзяржаўнага драматычнага тэатра імя Якуба Коласа. На здымку: дырэктар тэатра Б. Барысаў, арт. Т. Рамані, намеснік дырэктара І. Дорскі, артысты М. Сянько, Б. Левін, А. Чараднічэнка, заг. пастаўнаўчай часткі Л. Валачэцкі, артысты М. Стройская, З. Кінапелька, Я. Буракоў.

Старэйшыя работнікі

У гэтым радасныя для тэатра дні трэба сказаць некалькі слоў аб вялікай рабоце старэйшых працаўнікоў нашага калектыва. Тут я маю на ўвазе ў першую чаргу маіх таварышоў, якія працуюць у тэатры імя Я. Коласа 20 год.

Адной з заснавальніц студыі ў 1921 г. з'явілася Я. Глебаўская. За 20 год работы ў тэатры яна правяла сябе, як добрая, шырокага дыяпазона і яркай індывідуальнасці артыстка. Асабліва удаюцца артыстцы характарыстычныя беларускія вобразы. Кожны, хто бачыў «Прымакі» Я. Купалы, дагэтуль памятае створаны артысткай вобраз Дамізілі—жонкі Максіма Кутаса. Гэты вобраз яркі, сакавіты, зроблены з вялікім веданнем народнага характару. Апошняя цікавай работай Глебаўскай з'яўляецца вобраз Малавыні («Несцерка»). Гэтую ролю я лічу лепшай з усіх, сыграных артысткай да гэтага часу.

З поспехам прабуе свае сілы ў рэжысуры артыстка Л. Мазалеўская. Таксама, як і Глебаўская, Мазалеўская — выхаванка Маскоўскай студыі з 1922 года. Добрая выканаўца беларускіх характарных роляў, яна прабавала свае сілы ў трагедыі, драме і камедыі. За гады работы ў тэатры Мазалеўская стварыла вобразы Агаты («Вакханкі»), Фру Альвінг («Здані»), Любові Яравой («Любоў Яравая»), Караліны («Вайна» Я. Коласа), Агаты («Паўлінка»), Птушніцы («Пагібель воіна») і інш.

Я. Лагоўская — студыячка з 1922 г., выразна характарная артыстка, стварыла рэальна-навуковыя вобразы: Ласцігаева — «Ягор Бульчоў», кукарка Спеланіда — «Мяшчане», Пашлэкіна — «Рэвізор».

Л. Гепнер—студыячка з 1923 года. Лепшая выканаўца роляў падлеткаў. За 20 год пераканаўца і з вялікім поспехам сыграла дзесяткі роляў хлопчыкаў і дзяўчынак. Найбольш удалыя вобразы—Ваня («Так і будзе»), дзяўчынка («Дзень жывіць»), Феніс («Далёка ад Сталінграда»), Пецька («Хлопец з нашага горада») і інш.

Т. Бандарчык — адна з заснавальніц студыі ў 1921 годзе. Актарская дзейнасць яе, на жаль, не атрымала ў тэатры шырокага развіцця. Аднак, некаторыя работы яе заслугоўваюць таго, каб былі адзначаныя. Гэта — уцпер-афіцёрская ўдава («Рэвізор»), Тацяна («Мяшчане»), Кулагіна («Далёка ад Сталінграда»). Неацанімай дзейнасцю Бандарчык на зборы і беражліваму захаванню матэрыялаў аб гісторыі нашага тэатра.

М. Стройская, у мінулым артыстка рускай сцэны, 35 год працуе ў тэатры і з іх 11 год у нашым. Стройская — добрая

выканаўца роляў гаражанак, мяшчанак, купчых. Найбольш цікавымі работамі яе можна лічыць вобразы, створаныя артысткай у горкаўскіх п'есах «Мяшчане» і «Ягор Бульчоў» (жонка Бессяменева, жонка Бульчова).

У гэтым кароткім артыкуле нельга абмянуць і лепшых працаўнікоў нашых дапаможных цэхуў.

Трэба адзначыць загадчыка цэха бутафоры і рэквізіта В. Кулікоўскага, Кулікоўскі прыйшоў у тэатр яшчэ падлеткам у 1933 годзе. За 13 год сваёй работы ў тэатры ён зрабіўся кіраўніком складанага цэха бутафоры і рэквізіта. Кулікоўскі здолеў падарыць і арганізаваць вакол сябе аднаго і добрых памочнікаў. Велізарную работу правёў цэх Кулікоўскага ў гэтым юбілейным годзе па афармленню спектакляў «Гамлет» і «Далёка ад Сталінграда».

Добры арганізатар — загадчык касцюмернага цэха Н. Харчанка. Некалькі тысяч касцюмаў, якія ёсць у тэатры, Харчанка захоўвае ў поўным парадку.

Добра працуе ў касцюмерным цэху Н. Ткачэнка, Зайф.

Таксама неабходна адзначыць загадчыка пастаўнаўчай часткі Л. Валачэцкага. Дэмалібізаваны афіцэр Савецкай Арміі, уладальнік Вялікай Айчыннай вайны, у мінулым артыст нашага тэатра, Валачэцкі з арміі прынёс у сваю работу выдатныя арганізацыйныя навыкі.

Амаль 20 год працуе ў нашым тэатры загадчык старэйшага цэха С. Гілін. Добра рацуюць машыніст сцэны Ф. Муцургаін—члены партызан Айчыннай вайны, які звыш 10 год адыў рабоце ў тэатры, і два галоўныя машыністы Карышоў і М. Малаўцаў. У дні юбілея хочацца добрым словам адзначыць сумленную працу галоўнага адміністратара тэатра А. Даўгічара, які 35 год працуе ў тэатры і 20 год з іх у Віцебскім тэатры. 13 год працуе ў нашым тэатры М. Скаблова.

Адно бесспрэчна, што ўсе мы, пачынаючы ад народных артыстаў і да рабочага сцэны, робім вялікую, карысную справу.

Сёння, у дзень 20-гадовага юбілея Беларускага Дзяржаўнага тэатра імя Якуба Коласа, мне хочацца шчыра прылічыць маіх таварышоў з добрымі вынікамі і пажадаць ім і надалей працаваць таксама энергічна, дружна і аддана.

П. МАЛЧАНАЎ,
мастацкі кіраўнік тэатра, народны артыст БССР, лаўрэат Сталінскай прэміі.

Яркі сатырычны персанаж

Заслуга актора Сяргейчыка, стварыўшага вобраз шкаляра ў п'есе «Несцерка», перш за ўсё ў тым, што ён знайшоў тую «залатую сярэдзіну», якая ляжыць паміж казачнасцю і рэальнасцю, з аднаго боку, і жыццёвай рэальнасцю — з другога.

Вось шкаляр-Сяргейчык у першы раз з'яўляецца перад глядачом (сцэна кіршаў). Глядач яшчэ не знаём з ім. Але, падкрэслена-паказны ганарысты выгляд, мяккая стрыманая хада, непамерна ўзнятая ўверх галава адразу-ж выклікаюць смех глядача. Шкаляр убажывае Насцю і захапляецца ёю. Ён аглядае не з ног да галавы. У яго погляду мы заўважаем сумесь разліку і цынізму.

Пачынаецца размова аб вучобе шкаляра і яго поспехах у розных, «высокіх» навуках. Тут шкаляр-Сяргейчык дае волю сваёй ганарлівасці.

Амаль нічога яшчэ не абдышоў, сказана ўсяго некалькі слоў, а вобраз шкаляра ўжо акрэсліўся. Ва ўсіх наступных сцэнах актор усё больш паглыбляе, развівае тыя якасці, якія адразу звярнулі на сябе ўвагу.

Вось шкаляр прыйшоў на прадстаўленне скамарохаў. Ён, відавочна, лічыць гэта вяршыняй адукаванасці, заўважае, што «не любіць народных відовач». Але мы бачым, як ён, сочычы за скамарохамі, сілай стрымлівае сябе, каб не засмяяцца, не разгаваць на прадстаўленне падобна і «простаму» народу.

Шкаляр да таго-ж і баялівец. У сцэне з мядзведзем мы бачым, як ім авалодае жывёльным страх, уласцівы толькі нікчэмным людзям.

У сцэне дыспута шкаляр-Сяргейчык — на вяршыні шчасця. Яму пашаніла выступіць публічна перад народам і даказаць сваю вучонысць. Мы бачым, як ён не столькі славамі, колькі сваім знешнім выглядам, паводзінамі імкнецца паказаць сябе вучоным мужам. Гэты «вучоны» выгляд не пакідае яго ні на хвіліну.

Але вось Несцерка растлумачыў шкаляру, як жонка знайшлі цэнтр зямлі, і той, збыццём нечаканым тлумачэннем (адкуль гэтакі навуку ведаць аб гэтым!), — разгубіўся. Актор прафэсійна перадае яго поўную разгубленасць і бездапаможнасць.

У сцэне з мехам асабліва выяўляецца такая якасць шкаляра, як ганарлівасць. Вочы яго загарваюцца зайдрацю, калі ён дазнаецца, што Несцерка можа зрабіцца карадзім.

Пабыты, скалечаны, абмеяны і зніжжаны маральна, ідзе шкаляр праз са сцэны.

Актор Сяргейчык стварыў на мастацку поўнацінны, закончаны вобраз. Значыне гэтага вобразу выходзіць за межы шкаляра Самахальскага з п'есы «Несцерка». Актор да сціпна пасмяяўся, а разам з ім пасмяяўся і глядач над такімі адмоўнымі якасцямі чалавека, як дзудушнасць, ганарыстасць і скванінасць.

Ул. НЯФЕД.

«Несцерка». Сцэна з 1-га акта. Фота М. Рывіна.

Майстра сцэны

Ціхі горад Пенза. Драўляныя дамы, карункавай разбой на вокнах тонучы ў зяліныя летам і ў снігу зімой. Тут у сям'і дробнага наштовага служачага прайшлі дзіцячыя і юнацкія гады аднаго з лепшых майстроў Беларускага тэатральнага мастацтва—Мікалая Патровіча Звездачотава.

У 1925 годзе Мікалая Патровіча Звездачотава — студэнт Ленінградскага інстытута сцэнічнага мастацтва. Адразу-ж пасля сканчэння інстытута ён трапіў у БДТ-2—цэнтр Беларускага Дзяржаўнага драматычнага тэатра імя Якуба Коласа.

Строга і ў той-жа час цёпла сустрэў малады яшчэ тады тэатральны калектыў Звездачотава.

Першай вялікай ролюю М. Звездачотава ў тэатры Якуба Коласа была роля камора Гуляна ў п'есе Рамашова «Байцы». Гуліна, малады камандзір корпуса, мэтажнараваны савецкі чалавек, для якога умацаванне савецкай арміі — аснова асноў. Жывучы сёння, Гуліна заўсёды думае аб заўтрашнім. Гэта адзін з тых камандзіраў, які, калі перакінуць мосік да нашых дзён, паказалі ўзоры ваеннага майстэрства ў Айчынай вайне 1941—1945 гадоў.

У 1935—36 гадах Звездачотаў стварыў цэлую галерэю вобразаў—герояў грамадзянскай вайны. Гэта — Стрыжынаў і «Гібелі эскадры» А. Карнейчука, Кошкіна і «Любоў Яравой» К. Трэнёва, настаўнік у п'есе Якуба Коласа «Вайна» і, крыху пазней, камісар у п'есе гэтага-ж аўтара «У пущах Палесся». Не глядзячы на тое, што тэма твораў як быццам адна і тая-ж: барацьба, рэванш, камуністычны вайна, дэ і ўнутраным свет людзей амаль аднолькавы, Мікалаю Патровічу надзяляе кожнага героя толькі яго ўласцівымі якасцямі.

Робота над вобразамі герояў грамадзянскай вайны—простых людзей, што прыйшлі ў вялікую рэвалюцыйную барацьбу, з'явілася той перадумовай, якая дапамагла Звездачотава стварыць вобраз салдата Івана Шадріна ў п'есе Н. Пагодзіна «Чалавек з ружжом».

Калі сустрэча з Чыбісавым — пачатак перамены Шадріна, дык сустрэча з Леціным у Смольным канчаткова змяняе яго. Проста пастаўленае вялікім праўдлівым пытанне аб неабходнасці абароны рэвалюцыйна робіць пераварот у душы Шадріна.

У 1939 годзе тэатр прымае да пастаўкі п'есу Патра Глебкі «Над Бярэзай-ракой». Песа Глебкі аб барацьбе Беларускага народа за сваю незалежнасць мела яшчэ адну высокародную думку — упершыню ў Беларускай драматургіі было сказана

аб той вялікай дапамозе, якую аказаў вялікі Сталін Беларускаму народу ў яго барацьбе за незалежнасць і за стварэнне Беларускага дзяржаўнасці. Гэту думку Глебка выразае праводзіць праз усю п'есу, увёўшы ў яе вобраз сталінскага пасланца ў Беларусь—Сяргея Орджанікідзе. Вобраз незабыўнага Сяргея ў інтэрпрэтацыі Звездачотава—жывы чалавек, сапраўды большыя, смелы, разумны. Вельмі добра перадаючы знешняе падабенства, Звездачотаў здолеў раскрыць выключную пільманасць Сяргея, яго храбрасць, незломную волю, бязмежную любоў да народа. З асаблівай цэльнасцю праводзіць Звездачотаў сцэну над трупам загінуўшага Азорыча, сцэну размовы па тэлефону са Сталіным і рад іншых.

Вялікую колькасць роляў сыграў Звездачотаў за час прабывання тэатра ў эвакуацыі. Глыбокае ўмельства пераўвасаблення дало яму магчымасць стварыць рад рознастайных вобразаў, у ліку якіх—Прывалаў — лёгкі чкалаўскага тыпу ў п'есе А. Первенцава «Крылатая племя», Часнок у п'есе «Партызанам у стэпах Украіны», Горлаў у «Фронце» А. Карнейчука, і інш.

Рост актора ад ролі да ролі, удасканаленне акторскай тэхнікі далі магчымасць Звездачотава падыйсці да стварэння рада вобразаў рускай і савецкай класічнай драматургіі. Сыграўшы ў 1944 годзе Маргарытаў у «Поэзія каханні» А. Астроўскага, Звездачотаў у 1946 годзе стварыў вобраз Гараднічага ў спектаклі «Рэвізор» Н. В. Гоголя.

Наступнай, не менш складанай прашай Мікалая Патровіча з'явілася яго работа над ролюю караля Клаудыя ў «Гамлет» Шэкспіра. Звездачотаў настойліва і ўпарта працуе над ёй і дабіваецца значных поспехаў.

Рэалізм — аснова творчасці актора. Вось чаму лепш за ўсё іграе ён вобразы савецкіх людзей, нашых сучаснікаў. Вось чаму кожная роля, сыграная Звездачотавым—не шкідлет, не схема, а жывы поўнакроўны вобраз.

Хуткі рост артыста, выхад яго ў перадавыя рады майстроў Беларускага тэатральнага мастацтва тлумачыцца не толькі яго талентам, але і напружанай штодзённай работай над сабой, над ролюю. Рост Звездачотава можа служыць лепшым прыкладам для кожнага маладога актора, бо Звездачотаў пачынаў імяна з малага.

А. МАУЗОН.

савецкаму тэатральнаму мастацтву значныя творчыя перамогі. Гэтакі сапраўды сістэматычная работа тэатра з драматургамі над стварэннем глыбока-ідэйных, народных, мастацка-паўнацінных твораў.

Тэатр ніколі не забываўся на тое, што ён з'яўляецца выхаванцам Беларускага народа. У выніку сістэматычнай работы з беларускімі пісьменнікамі і драматургамі, якая стала традыцыяй, у тэатры былі пастаўлены п'есы Якуба Коласа, Янкі Купалы, Кузьмы Чорнага, Эдуарда Самуіленка, Патра Глебкі, Канарата Крапіва, Ільі Гурскага, Віталя Вольскага, Алеся Кучара. На драматургічным матэрыяле арыгінальных беларускіх п'ес тэатр стварыў рад хваляючых спектакляў, нацыянальных па форме, сацыялістычных па зместу. Беларуска пісьменнікі прынеслі ў тэатр багаты матэрыял для стварэння яркіх, сакавітых, праўдлівых вобразаў. Яны прынеслі і багатую народную мову.

«Мяшчане». На здымку—засл. арт. БССР М. Балінская (Поля), засл. арт. БССР Фота М. Рывіна. А. Шалег (Ніа).

Сваю работу над авалоданнем рускай класічнай спадчыны тэатр замяцаў пастаўкай п'есы М. Горкага «Мяшчане» і «Ягор Бульчоў» і ўпершыню пастаўленай на Беларускай сцэне бессмертнай камедыі Н. Гоголя «Рэвізор». Спектакль «Рэвізор» заняў першае месца ў рэспубліцы ў час Усеаўскага агляду рускай класікі. Тэатр упершыню ў Беларусі паставіў «Гамлет» Шэкспіра, гэты, паводле слоў Балінскага, «праменны алмаз у бліскучай кароне цара драматычных паэтаў». Азіяваўчы гэты спектакль, шэкспіраўскага професар М. Марозаў пісаў: «Можна смела сказаць, што беларускі тэатр унёс каштоўнейшы ўклад у агульную работу савецкага тэатра над авалоданнем шэкспіраўскай спадчыны. Спектакль «Гамлет» з'яўляецца святкам Беларускага тэатральнага мастацтва. Ён сведчыць аб тым, як глыбока і ўсебакова раскрылае савецкі тэатр сямія значныя творы савецкай драматургіі».

Вырасшы і ўмацаваўшыся ў барацьбе за авалоданне рэалістычным метадам, тэатр упершыню на Беларускай сцэне паказаў вобразы генаў чалавечыя—Леніна і Сталіна і іх баявых падлечнікаў — Сяргея Орджанікідзе і Фелікса Дзяржынскага ў спектаклях «Чалавек з ружжом», «Крэмлёмскія кураты», «Над Вярэзай-ракой». Таварыш Панамарніка пісаў: «На ўзроўні вялікай мастацкай культуры на сцэне Беларускага савецкага тэатра пастаўлены п'есы савецкіх драматургаў. Адною з найбольш выдатных з'яў тэатральнага жыцця Беларусі з'явілася пастаўка п'есы Н. Пагодзіна «Чалавек з ружжом», у якой заслужаны артыст П. Малчанаў таленавіта сыграў ролю В. І. Леніна».

Творча спецыялі калектыў, аб'яднаны адзіным стылем ігра, адзіным ідэйна-мастацкім светапоглядам, у суровыя дні Вялікай Айчыннай вайны не разгубіў свае кадры, не зніў у роўню сваёй работы, а, наадварот, ішоў далей па шляху творчага росту і развіцця. Ён выпусціў 20 прэм'ер. Ужо ў першыя дні Вялікай Айчыннай вайны савецкага народа супроць нямецкіх захопнікаў з'явілася настольная неабход-

насць гарачым усхваляваным словам, багатым заклікам адгукнуцца на тыя падзеі, якімі жыла краіна.

Яшчэ не было новых п'ес, і тэатр аднавіў свой спектакль «Хлопец з нашага горада». Песа гуляла актуальна. Заключныя словы Лукініна: «Мы разаб'ем іх так, каб і прах ад іх не засталася» цьер атрымалі канкрэтны сэнс і знайшлі гарачы волюк у сэрцах глядачоў. Да вайны тэатр шмат працаваў над савецкай п'есай, але ў дні вайны савецкай п'еса заняла асноўнае месца ў яго рэпертуары. Былі пастаўлены такія спектаклі, як «Сям'я Міхайлавіч» В. Салаўева, «Крылатая племя» А. Первенцава, «Фронт» А. Карнейчука, «Нашэсце» Л. Ліонава, «Рускія людзі» К. Сімавава, «Праба агнём» К. Крапіва, «Заложнікі» А. Кучара і другія.

У гэтыя ж дні была закончана работа над спектаклем «Несцерка» В. Вольскага, спектаклем, які прынёс нашаму тэатру перамогу.

За гэты спектакль майстры тэатра А. Ільінскі, П. Малчанаў, Ц. Сяргейчык, Н. Лойтар, І. Любан атрымалі высокую ўзнаву партыі і ўрада—Сталінскую прэмію першай ступені.

Тэатр за гады вайны даў больш за 600 шэфскіх спектакляў і канцэртаў у шпітальных, у часяках Чырвонай Арміі, на аэрадромах, Брыгада тэатра ў складзе артыстаў П. Малчанава, М. Балінскай, Я. Радзюкоўскай, Л. Мазалеўскай, Т. Бандарчык, Ф. Шмакава вылаздала на фронт і ў непасрэднай блізкасці ад перадавой лініі ў блізках і зямлянак, а часта проста ў лесе, дала спектаклі і канцэрты.

Тэатр у дні вайны ў стэпах Заходняга Казахстана наладжваў канцэрты і спектаклі ў час пашунай і ўзборачай кампаніі. Не было ніводнага вялікага мерапрыемства, у якім-бы тэатр не прыняў удзелу. Так, у час выбараў у Вярхоўны Совет СССР у 1937 і ў 1946 годзе брыгада тэатра сваімі канцэртамі і спектаклямі, спецыяльна напісанымі мастацкімі агітавала за кандыдатаў сталінскага блока.

У напружанай і складанай творчай і грамадскай рабоце, у пошуках метада най-

больш праўдлівага адлюстравання з'яў рэалістычнасці вырас акторскі калектыў тэатра, вядомы такой плеядай шудоўных майстроў сцэны, як народныя артысты БССР: А. Ільінскі, П. Малчанаў, Ц. Сяргейчык, М. Звездачотаў, які выхаваны тэатрам заслужанымі артыстамі БССР М. Балінскай, Я. Радзюкоўскай, С. Скальскай, А. Трус, А. Шалег, артысты Я. Глебаўскай, Я. Лагоўскай, Л. Мазалеўскай, І. Матусевіч, Н. Фадзееў, М. Сянько, Т. Бандарчык. Тэатр выхавалі групу маладых актораў, сярод якіх С. Казлоў, Б. Левін, З. Кінапелька, М. Маркоўскай, А. Чараднічэнка, Т. Заранок, якія растуць ад спектакля да спектакля.

Паспяхова працуюць артысты Ф. Шмакаў, М. Стройская, Т. Рамані і іншыя, якія прыйшлі з другіх тэатраў. У тэатры паспяхова працуе заслужаны дзеяч мастацтва рэжысёр Н. Лойтар, які, развіваючы сваё рэжысёрскае майстэрства, салдзейнічае далейшаму росту тэатра. Тэатр выхавалі і сваіх рэжысёраў — засл. арт. БССР М. Міхалевіч, народны арт. Ц. Сяргейчык і П. Малчанава, Л. Мазалеўскую, свайго мастака Я. Нікалаева, свайго кампазітара—заслужанага артыста БССР Л. Марквіча.

Бянькоўскія клопаты аб тэатры ЦК КП(б)Б і ўрада БССР і асабіста тав. Панамарніка, створаныя тэатрам адзіная школа ігра, аб'яднаны калектыў у моцны творчы арганізм, які неаднаразова і з поспехам прадстаўляў мастацтва Беларускага народа ў братах савецкіх рэспубліках. З поспехам праходзілі гастролі тэатра ў Маскве, Ленінградзе, Кіеве, Харкаве, Днепрапятроўску, Петрававадску, Выбаргу, Беларуска, Вільнюсе.

Тэатр імя Якуба Коласа аб'ездзіў усю рэспубліку, пабыўаў у самых далёкіх не раёнах, гастраліраваў у Мінску і Гомелі, Магілёве і Бабруйску і ўсюды яго сустрэкаў беларускі народ, як сваё роднае дзіця, ганарыўся яго поспехамі.

І. ДОРСКІ.

Артысты і работнікі Беларускага Дзяржаўнага драматычнага тэатра імя Якуба Коласа. На здымку: артысты Т. Заранок, А. Буданава, А. Ружыніскі, І. Беляя, М. Маркоўская, А. Бяленіч, І. Быкава, А. Рыжкова, памочнік рэжысёра В. Латоўская.

КІНО

„Суд народаў“

Яшчэ ў самым пачатку працэса, калі пачаліся першыя паседжанні Міжнароднага Трыбунала, у справядачных матэрыялах няшай прэсы сустракаліся наведанні, што група савецкіх кіноаператараў пад кіраваннем лаўрэата Сталінскай прэміі Р. Кармана прыступіла да здымкаў нюрнбергскага працэса.

Савецкія глядачы з неацрылівацю чакалі выхату на экраны фільма „Суд народаў“. У фільме выкрываюцца значныя абліччы гітлераўскай зграі, якая апынулася на лаве падсудных. Савецкі народ ведаў з вопыту сваёй барацьбы ў дні Айчынай вайны, што ўяўляе сабой гітлераўская Германія на чале з бандай злачынцаў. Цяпер ён убачыў і саміх зварож, загнаных у клетку.

Савецкія абываўцы з няўмольнай паслядоўнасцю зьявілі адну за другой маскі «садацкай чэці» і безапальнай «пакарліваці» Гітлеру, пад якімі спрабавалі яшчэ схаваліся злоўленыя злачынцы. Выступленні савецкіх абываўцаў т. т. Рудзкі, Шэйніна, Пакроўскага і Рагінскага — самая хваляючая і напружаная эпопея фільма. У час іх выступленняў зала паседжання суда перапоўняецца, падсудныя перуваюцца, як ніколі. Герынг інстынктыўна і мімавольна хапаецца за шыю, быццам хоча ўпывіцца, што яшчэ не накінула пятля. Гесдрэжачай рукою трэ свой лоб, драгне Кетэль, апускае галаву Ідль, усхвалявана і непакойна ёрзае гандляр нявольнікам Заукель. Яны ведаюць, што савецкія абываўцы ад імя ўсяго савецкага народа прад'явілі ім грозны рахунак за смерць мільёнаў нявінных ахвяр, за гора і слёзы людзей.

Злачынцы држэлі перад савецкімі абываўцамі. Але на працэсе быў яшчэ адзін не менш страшны абываўца, які не выступіў на судзе, але сказаў сваё грознае слова. Гэта — кіноаб'ектыў. Ён распуснуў рамкі працэса па-за сцены нюрнбергскага палаца юстыцыі, дзе адбываліся паседжанні суда, і паказаў, сьверджаючы ўсё расказанае на судзе, што азначаў нямецкі фашызм для чалавечтва.

І лік абываўцаў павялічыўся ў мільёны разоў. Яны не падыходзілі да трыбуна суда, яны абываўчалі з магіл Баб'яга Яру, з-за калючага дроту канцлагераў Мінска, Дахау, Асвенціма, Трамблінкі...

Савецкі абываўцаў дэманструе перад судом рэчы, якія былі выраблены на нямецкіх фабрыках і заводах з чалавечай скуры і мяса: мыла, дамскія сумачкі, абажуры, пальчаткі. Гэта — па-за межамі чалавечага ўяўлення...

Надзянуў паслугу для абываўцаў падсудных зрабіла і нямецкая трафейная кінохроніка.

Вось зруйнаваны і разбураны Мінск... Па вуліцы ідзе адзін з галоўных катаў—Гімлер. На яго твары глыбокае задавальненне дзеяннямі нямецкай аяшчы, якая скінула на Мінск сотні тон бомбаў. Гімлер абыходзіць мінскі лагер ваянапалонных. За калючым драгам — страшэнныя падабенствы людзей, змардаваных голадам і здзекамі. Ляжаць мёртвыя і паміраючыя, раненыя і знясіленыя, ляжаць на аямлі пад адкрытым небам...

У Беларусь прыязджае гандляр нявольнікам Заукель. Заукель патрабуе ад сваіх стаўленцаў у Беларусі ўсё больш і больш нявольніку. І ідуць у Германію бюсконныя шалонны з Беларускай юнакамі і дзяўчытамі... Гэта справа рук злачынцаў. Усе яны цяпер прышчэпаны, злосныя, маўклівыя, а калісьці... Экран пераносіць нас у тую дзі, калі гэтыя зварож былі на свабодзе. Мы бачым Герынга, калі ён натхняў фашысцкую садлатню забяць і рабаваць. Бачым Розенберга на пасадзе міністра акупаваных абласцей Савецкага Саюза, Розенберга, які прышчэпаў Беларусь да нямецкіх правінцый. Яны распрацоўваюць планы, пад'іваюць загады аб знішчэнні людзей заваяваных дзяржаў, яны гістэрычна заклікаюць на фашысцкіх мітынгах накінуцца на міралюбівое чалавечтва... У той час у іх быў зусім іншы выгляд, постаць, позы, манеры... У той час яны не баяліся кіноаб'ектыва, як яны баяцца яго цяпер. Герынг з жахам у вачах закрывае рукамі шырокі азылы твар ад кіноапарата. Хавае за папку сваю лісіную морду Рыбентроп, адварочваецца Кейтэль. Але дарэмна. Яны не схавалі свой зварожны твар ад няўмольнага кіноаб'ектыва.

Нельга не сказаць аб той вялікай ролі, якую адыгрывае ў гэтым фільме і слова. Дыктарскі тэкст напісан Барысам Гарбатавым. Письменнік мабілізаваў усю сілу сваёй грамадзянскай палымнасіці. Тэкст у фільме—не інфармацыя, не сухі газетны пералік. Вобразнасць тэкста, яго пафарс у многіх эпізодах узнікаюць сілу ўздзеяння кадраў і глыбока хваляюць глядача.

„Суд народаў“—яркі кінодакумент, які выкрывае зварожную сутнасць фашызма.

К. ГУБАРЭВІЧ.

У рэспубліканскім ДOME народнай творчасці

Рэспубліканскі Дом народнай творчасці падрыхтаваў да друку зборнік 30 беларускіх народных танцаў у апрацоўцы беларускіх кампазітараў. У ім, акрамя агульнавядомых танцаў, як «Лявоніха», «Крыжачок», «Бульба», «Лянок» і іншыя, змешчаны знойдзеныя ў раёнах Беларусі танцы: «Чарот» (запісаны ў Гродзенскай вобласці), «Цярыліца» і «Полька-Вязанка» (запісаныя ў Баранавіцкай вобласці), старажытная барысаўская полька і другія. Да кожнай музычнай апрацоўкі дадаецца літаратурны запіс.

Для музея народнай творчасці, які адкрыецца ў Мінску, і для Усесаюзнай выстаўкі, прысвечанай 30-годдзю Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі, рэспубліканскі Дом народнай творчасці набыў цікавыя экспанаты: бар'ельеф Леніна — разьба па дрэву Т. Шахновіча (г. Пінск); партрэт Сталіна — інкрустацыя па дрэву т. Шудрыка; вытаную коўдур з беларускім арнаментам — работа сялянкі Міхан (Баранавіцкая вобласць); плецены абажур і шкатулка — работа т. Кульцова (г. Баранавічы); беларускія пейзажы — інжынера Стронгіна (г. Мінск) і іншыя.

«Без віны вінаватыя» (сцена з 2-га акта). На здымку: засл. арт. БССР Ю. Арончык (Кручынна), П. Вольпіна (Галчыха).

Фота М. Рыбіна.

Каляндар мастацтва

М. А. БАЛАКІРАЎ

(Да 110-годдзя з дня нараджэння)

3-га студзеня 1947 года споўнілася 110 год з дня нараджэння Мілія Аляксеевіча Балакірава.

Балакіраў не толькі вядомы рускі кампазітар, але і адзін з выдатных прадстаўнікоў музычнай культуры XIX стагоддзя. Ён быў арганізатарам і кіруючым новай рускай музычнай школы, якая вядома ў гісторыі пад назвай «магутнай кучкі».

Для таго, каб уявіць значэнне Балакірава для рускай музычнай культуры, дастаткова адзначыць, што карыфэі музычнай культуры—кампазітары Мусаргскі, Рымскі-Корсакаў і Бардзін з'яўляліся яго вучнямі і выхоўваліся пад яго ўплывам.

Музычны талент Балакірава быў да таго вялікім і шматгранным, што цяжка сказаць, чым ён больш вызначаўся: як кампазітар ці педагог, як дырыжор, ці як піяніст.

Балакіраў усавабляў сабою рысы новай рускай музычнай школы, якія былі вызначаны Стасавым як «імкненне да прэйдзі і шчырасці выяўлення, імкненне яе да на-

«Русь». Характэрна, што гэты твор напісаны аўтарам над моцным уплывам артыкула Герцана «Велікая абуджаецца», які быў надрукаваны ў «Колоколе» з прычыны студэнцкіх хваляванняў 1861 года.

У гэтыя-ж годы Балакіраў паводле сваіх волжскіх запісаў выдаў зборнік апрацовак—40 рускіх народных песень, напісаў шмат раманаў і песень, форціянінныя фантазію «Ісламей» на тэму кабардзінскага танца і татарскай мелодыі, сімфанічную пэму «У Чэхіі» на чэшскія тэмы. Адначасова Балакіраў дырыжыруе і выступае, як піяніст на канцэртах у створанай ім Бясплатнай музычнай школе, у Рускім музычным таварыстве, у Пражскай оперы і г. д.

У 1882 г. Балакіраў стварыў сімфанічную пэму «Тамара» па аднаіменнаму твору Лермантава, якая з'яўляецца яркім праграмным творам. 70-я і 80-я год з'явіліся для кампазітара перыядам духоўнай і ідэйнай дэпрэсіі, выкліканай адхіленнем Балакірава ад кіраўніцтва канцэртамі Рускага музычнага таварыства, а затым цяжкім матэрыяльным становішчам кампазітара.

Творы другога перыяду значна слабей, чым ранейшыя творы Балакірава. Нават у сімфоніі до-мажор (1898 г.) мала выразнасці. Сімфонія сведчыць аб майстэрстве, але не аб натхненні. Рамансы Балакірава, напісаныя ў гэтыя годы, прасякнуты падчас рэлігійна-містычным настроем, калі не лічыць выдатных мініятур «Запеўка» на тэкст Л. Мея і «Шпэат, кволае дыханне» на вершы А. Фета).

У 1862 годзе, у сувязі з тысячагоддзем Расіі, Балакіраў напісаў уверцюру «1000 год», якая пасля іх была перапрацавана і вызначана, як сімфанічная карціна

І. НІСВІЧ.

Вечар, прысвечаны Р. Шырме

Гэтымі днямі ў Гродні адбыўся ўрачысты вечар, прысвечаны вядомаму абяральніку беларускай народнай песні Р. Шырме, у сувязі з наданнем яму годнасці ааслужанага дзеяча мастацтва БССР.

Гродзенскі гарадскі камітэт КП(б)Б, калектыў ансамбля Беларускай песні і танца, калектыў Дзяржаўнага рускага драматычнага тэатра БССР, а таксама прадстаўнікі прафесійных арганізацый горада гарача віталі Р. Шырму.

Л. ЛІТВІНАЎ.

Пошукі творчага шляху

(«Без віны вінаватыя» ў Дзяржаўным Яўрэйскім тэатры БССР)

Наўрад ці будзе пераувелічэннем сказаць, што «Без віны вінаватыя»—самая папулярная і ходкая п'еса А. Астроўскага. Яна, бесспрэчна, не самая лепшая з яго п'ес і не можа стаць побач з «Навальніцай», «Беснасажніцай», «Лесам», «Прыбытковым месцам», «Ваўкамі і авечкамі». Яна, вядома, менш значная, чым «Таленты і пахлоннікі», «Апошняя ахвара», «На ўсякага мудраца хопіць прастаты». І ўсё-ж, ёсць у гэтай, на-сутнасці, меладраме нешта глыбока чалавечае, кранальнае, што хвалюе глядача вось ужо шмат дзесяцігоддзям, не глядачы на прымітыўнасць сюжэта. Гэта гуманізм Астроўскага, які ўзяў свой голас у абарону машы і дзяцей, адварных адзін ад аднаго ўладай грошай і саслоўных забабонаў. П'еса хвалюе і сваёй другой тэмай: трагічным лёсам талентаў—«падазборніца»—Нязнамаых і атмасферай «звычайных адносін» да «камедыянты» з боку «мечанатаў» тыпу Дудукіна, атмасферай, якая садзейнічае разбачэнню слабых, надзвычайных людзей тыпу Шмагі.

У нашай краіне больш не пануюць Мурамы і Дудукіны; праблема «незаконнароджаных» дзяцей вырашана назаводзіць у духу сапраўднай чалавечнасці. Савецкае актэрства абкружана пошанай і чулай увагай партыі і ўрада. «Без віны вінаватыя» гавораць аб нядаўнім цяжкім мінулым нашага народа і аб жыцці па-за межамі Савецкай Радзімы, дзе тысячы і тысячы «без віны вінаватыя» абодзольных маці і дзяцей, тысячы і тысячы талентаў з народа працяваюць годнае існаванне ў душынай атмасферы скванціцтва.

У гэтым—сінс пастаўкі п'есы «Без віны вінаватыя» ў нашыя дні.

Нельга таксама не вітаць уключэнне Дзяржаўным Яўрэйскім тэатрам у свой рэпертуар твораў рускай класікі, якія носяць у савецкіх п'есах дапамогу тэат-

ру ўмацаваць метады сацыялістычнага рэалізму ў сваёй творчай практыцы.

Разам з тым, «Без віны вінаватыя»—адна з самых «заіграных» п'ес Астроўскага. Яе выкананне мае багаты традыцыйны майстэр. У ёй нібыта ўжо ўсё раскрыта, усё сыграны класікамі сцены. Пастаўка яе ў нашыя дні мяркуе, што рэжысёр знайшоў некаторыя новыя нюансы ў характарыстыцы дзейных асоб або новыя акценты ў трактоўцы ўсёй п'есы.

На жаль, гэтыя нямыя ў пастаўцы В. Кожыча. Адзін з сур'езнейшых рэжысёраў савецкага тэатра—Кожыч, які являў на паставі ў ленынградскім тэатры імя Пушкіна спектакль «Пераможцы» Чыркова, што здабыў высокую ўвагу савецкага друку, у ладзеным выпадку зрабіў вельмі ардынарную пастаўку, якая не вызначалася ні свежасцю, ні темпераментам, ні глыбінёй.

На ўсім спектаклі ляжыць адзнака пастаўнавацкай спешкі і незакончанасці, чым можна вытлумачыць рэд наўдальных мізансцены 2-га акта, калі Кручынна сцягвае з крэсла на падлогу старую хворую Галчыку толькі для таго, каб самой «эфектна» легчы на падлогу ад раслачы, або мізансцены 4-га акта, калі Дудукін, гаворачы тост у гонар Кручыннай, замест таго, каб, як гаспадару і прыхільніку яе талента, стаяць у цэнтры грамады і білава ад Кручыннай—стаць на самым далёкім пункце ад яе. Недастаткова прадуманасць бачна і ў дэкарацыі спектакля. У аснове сваёй рэалістычная, яна раптам уключае ў 4-ым акце, як «здык» саду—нейкае трапічнае дрэва, якое не стасуецца да ўсяго астатняга. Наўна «тэатральна» напісаны таксама «здык» саду ў 1-м акце.

Выклікае здзіўленне наданне рысаў дурня вобразу Івана (арт. Бродкіна) і няўмеае гратэскаванне вобраза Шалаваіна (арт. Арошчэ). Яшчэ больш дзіўна здаецца трактоўка Шмагі (арт. Трэпель), паўбаўлена выразнага ідэйнага і псіхалагічнага стрыжня.

Можна ўказаць у пастаўцы шмат неапраўданых месцаў, якія гавораць аб непрадуманасці работы рэжысёра.

Асабліва жорсткага папроку заслугоўвае былое кіраўніцтва тэатра, якое прыняло недастаткова культурны і неспіцічны пераклад Е. Вінагуры. Цудоўны тэкст Астроўскага перакладзены на непрыдатную для выяўлення і разумення мову, якая займае прамежнае становішча паміж «германізмам», што толькі засмечваюць тэкст, і яўрэйскімі вульгарызмамі.

Пярлам-жа «свабоды» перакладчыка ў рабоце над класічным матэрыялам з'яўляецца... «пераклад» тэкста Шмагі ў 4-м акце з прозы на... безгустоўны рыфмаваны раешнік (!?).

Думаю, што гэты «трук» беспрэцэдэнтны ў гісторыі перакладаў і навінен быць як найхутчэй перапрацаваны. Нельга не здзіўляцца таксама «смелым» музычным анахранізмам пастаўшчыка, якія засталіся незаўважанымі тэатрам: у 4-м акце выконваюцца: песня «Шпаркія, як хвалі, усё дзі нашага жонца»—студэнцкая песня пачатку XX стагоддзя, марш «Туга па радзіме» перыяда вайны 1905 г. з Японіяй, танец «Па-дэ-катр» таксама пачатку бягучага стагоддзя ў той час, як п'еса адносіцца, прыблізна, да апошняй чвэрці мінулага стагоддзя.

Але пры ўсім указаным хіба спектакль Кожыча «Без віны вінаватыя», безумоўна, дадатна з'ява ў жыцці Дзяржаўнага Яўрэйскага тэатра, асабліва з пункту погляду метада работы з актэрамі і агульных рэалістычных метадалагічных установак пастаўкі.

Кожыч накіраваў актэраў на правільны шлях рэалістычнага прад'явага раскрыцця вобразаў і спектакля малкам.

Соцыяльная і псіхалагічная матывіроўка характарыстык, умякчы, мовы зноў завяла

у тэатры сваё месца і прынесла добрыя для далейшага росту тэатра і актэраў вынікі.

Плёны метады рэалізму дапамог таленавітай артыстцы Ю. Арончык глыбока адчуць і раскрыць унутраны свет Кручыннай. Кручынна-Арончык па-сапраўднаму ўрашана і хвалюе чыстым і высокародным паучэннем маці.

Строгі і стрыманы рысунак вобраза нідзе не пераходзіць у сентыментальную злізлівасць, не б'е на меладраматычны эффект, сціплым сродкам раскрываючы свет пакут маці і ашуканага прадастуднага кахання. Канец 1-га акта, сцена з Галчыхай 2-га акта, фінал—пакідаюць моцнае ўражанне.

Арончык паводле прыроды сваёй—артыстка арганічна-праўдзівая і майстра раскрыцця глыбока захаваных асноў паводзін моцных валавых людзей.

На жаль, артыстка вядзе ролю на штучным тэмбры, на высокай тэстуры і гэта ў асобных выпадках прыводзіць да галасавых фігурат. Гэта значна абдыяе інтанацыйны рысунак ролі, а, значыць, і вобраз. Прычынай гэтага з'яўляецца ходкая ў тэатры «тэорыя» аб «тэатральнасці», якая супярэчыць высокароднай «жыццёвай» прастаце мовы. У шмат якіх актэраў тэатра заўважаецца нейкі «тэатральны тон» мовы, нібы-та «прыгожы», «звышнны», але, на-сутнасці, хадзлы, штучны.

А тэра давяраць свайму прыроднаму голасу, які кіруецца сапраўды творчым перажываннем. Натуральнасць—аснова нашых эстэтычных канонаў (само сабой зразумела, тэра пры гэтым памятае аб шкоднасці натуралістычных жанравых «тонаў» і галасавых «характэрнасіцей»).

Таленавітай артыстка П. Вольпіна, якая ў першым акце падае вобраз Галчыхі ў выглядзе прамерна грубай жанчыны, у другім акце паўбаўляецца няправільна ўзятага тону і ярка, праўдзіва, сэнсітыўна востра раскрывае жудасны і ў той-жа час кранальны вобраз напалову звар'яцелай старой, годнай жалю, сквабнай, хворай, зломленай беднасцю і старасцю. Галчыха — творчая удача Вольпінай.

Прыемны, сэрцавы і інтэлектуальны Нязнамаў—М. Каган. І тут рэалістычны

падыход да раскрыцця вобраза вызваліў артыста ад раду штампав, ад уласцівай для яго неўраўнаважанасці і амаль пазбаўліў дэкламацыйнасці. Вядома, у Нязнамаве-Кагане нехапае пратэстуючай злосці, знешне грубаватага задору, сарказму. Унутраная мяккасць, выкліканая да жыцця пачуццёва да яго Кручыннай, ужо ёсць у першым з'яўленні Нязнамава—з тады куды-ж развіаецца вобраз? Што змяніла ў Нязнамаве сустрача з Кручыннай? Не зусім правільны і пластычны рысунак ролі — у ім мала сілы, задору, выяўлення духу супярэчлівасці. Роля патрабуе дапрупоўкі. Але пры ўсім гэтым гадзе шчырасць, прывабнасць, высокароднасць вобраза, адчуванне разумага чалавек, які глыбока задумваецца над праяўмі жыцця.

Выкананне арт. А. Трэпелем—адным з таленавітых майстраў нашай сцены—славутага вобраза Шмагі выклікае разважання, непакое да далейшых шлях актэра. У вобразе бачна сведомая ці інтуітыўная «тэндэнцыя» артыста, асабліва ўвага да знешняй характэрнасці і тэхналогіі ігры, да манжэа актёрскіх «трук» да «даходлівасці» любой цаной (і таленавіты актэра сапраўды «даходлівы»), і прыкра занябанне ідэйнага зместу і псіхалагічнай прыроды вобраза.

У недастатковай выразнасці светапогляду і адсутнасці сур'езнай увагі да філасофскага ўспрымання жыцця бачу я прычыны таго, што Трэпель у радзе роляў ідзе да пустой забавляльнасці і да фармалістычнага трукатства. А шкада, бо перад нам, безумоўна, таленавіты майстра, ад якога можна і неабходна патрабаваць шмат чаго.

Шмага мог зрабіцца вялікай творчай удачай Трэпеля, а цяпер асобныя яркія сваёй праўдзіваасцю моманты — такія, як сардэчна сыграны канец 3-га акта, асобныя кавалкі 4-га акта, губляюцца ў масе незразумелых, непатрэбных, а, галоўнае, выпадковых і чужых для вобраза Шмагі ак-

торскіх прыёмаў, якія часам мяжуюць з кляўдудай. Ігра Трэпеля супярэчыць агульнаму стылю пастаўкі.

М. Фрыдман іграе Карынкіну на надзвычайна тэхнічным узроўні ў добрым тэмпе.

Аднак, вельмі спрэчнай з'яўляецца асноўная характарыстыка вобраза. Карынкін-Фрыдман занадта «ведзьма», злослівая істота, дробная інтрыганка. Думаю, што і ў Карынкіннай тэра адшукать рысы чалавечнасці, і яна—ахвара асроддзя.

М. Рывін даволі мякка рысуе вобраз Дудукіна. Ён імпазантны — гэты мечанат-памешчык (акрамя, вядома, безгустоўнай вопраткі 3-га акта). Хацелася больш выразна падкрэсліць маніаўскую «любоў» да мастацтва і зусім неплатанічныя адносіны да артыста.

К. Рутштэйн не знайшоў вырашэння Мурава ў першым акце—ён не малоды, не баялівец, не абаяльны разам з тым (ва што-ж пакахала яго Атрадзіна?). Рутштэйн абыхава іграе першы акт. Тут усё—актёрскі ваірш. У астатніх актах знойдзены досыць правільныя тоны для гэтай не зусім акрэсленай ролі.

Надзвычайна і Г. Бярозкін у Мілаўзаве. Аднак і тут, зноў-такі, кідаецца ў вочы некаторы «недабор» у характарыстыцы вобраза. Астроўскі ніколі не піша адной фэбай, яго вобразы — шматгранныя. Мілаўзораў—пусты, працінальна-фатаваты, падлы, але і не пазбаўлены добрых якасці малоды актэра.

Робота над п'есай «Без віны вінаватыя» зноў адчыняе дарогу актэрам у кірунку найбольш поўнага раскрыцця ўнутранага жыцця вобразаў. Тое, што ўжо зроблена, тэра паглыбляць, пашыраць, каб гэты сталася асновай работы актэраў і з актэрам, бо, нават у спектаклях іншага жанру і тэатр не павінен замыкацца ў адным жанры, метада работы, пошукі прэйдзі—адзін і той-жа.

Рэдкалегія: Л. Александровская, А. Багатыроў, Г. Глебаў, П. Кавалёў, Якуб Колас, А. Куляшоў, А. Кучар (в. а. адказнага рэдактара), П. Пестрак, Г. Таран